01.03.2024 POL-2024-29300

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto HE eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää Poliisihallitukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

2 Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi useita eri lakeja kuten ulkomaalaislakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia, yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia sekä joitakin muita asiaan liittyviä lakeja.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, jonka tarkoituksena on helpottaa kolmansista maista tulevien korkean osaamistason työntekijöiden maahanpääsyä. Tavoitteena on se, että Euroopan unionin laajuudella olisi järjestelmä, joka houkuttelisi sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on korkeaa osaamista.

Esityksen tavoitteena on tehdä EU:n sinisen kortin myöntämisestä houkuttelevampi lupa. Ehdotettavassa laissa säädetään nykyistä tarkemmin EU:n sinisen kortin myöntämisestä, sitä koskevan hakemuksen hylkäämisestä, luvan uusimatta jättämisestä ja peruuttamisesta sekä lyhyt- ja pitkäaikaisesta liikkuvuudesta jäsenvaltioiden välillä.

POLIISIHALLITUS
Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 ESPOO
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

On hyvä, että Euroopan Unionin tavoitteena on luoda unionin laajuinen maahanpääsyjärjestelmä, jolla saadaan houkuteltua kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä. Samalla on hyvä pitää mielessä, että maahanmuuttajien kotouttamiseen on panostettava. Kun kotouttamisessa onnistutaan, niin korkean osaamistason työntekijät tulevat todennäköisemmin myös jäämään EU alueelle. Perheenjäsenelle voitaisiin myöntää hakemuksesta oleskelulupa samalla ajalle kuin EU:n sinisen kortin haltijan oleskelulupa. Esityksen mukaan perheenjäsenellä olisi rajoittamaton työntekooikeus. Tämä edesauttaisi kyseisen EU sinisen kortin saaneen ja hänen perheensä kotoutumista ja halua jäädä asumaan ja työskentelemään EU alueelle.

Esityksen keskeisiä muutoksia olisi, että EU:n sinisen kortin myöntämisen edellytyksenä olevan palkkakynnyksen taso laskettaisiin samalle tasolle kuin se on kansallisessa erityisasiantuntijan oleskeluluvassa. Alempi palkkakynnys edellyttää sitä, että hakemusvaiheessa selvitetään tarkasti, onko todella kyse erityispätevyyttä vaativasta tehtävästä, eikä tarkoituksena ole kiertää työntekijän oleskelulupaan liittyvää sääntelyä hakemalla kyseistä lupaa ”tavallisiin” työtehtäviin.

EU:n sinisen kortin haltijan pitkäaikainen liikkuminen muuttuu siten, että aiemmin 18 kuukauden oleskelusta vaaditaan jatkossa 12 kuukauden oleskelu EU:n sinisen kortin haltijana ennen kuin liikkuminen toiseen jäsenvaltioon on mahdollista. Liikkuminen edellyttää hakemuksen tekemistä toisessa jäsenvaltiossa ja sen jäsenvaltion asettaman palkkakynnyksen ylittämistä. Tämä on melko pieni muutos, eikä vaikuta juurikaan ulkomaalaisvalvontaan. On kuitenkin huomioitava, että palkkakynnys saattaa tehdä Suomen myöntämästä EU:n sinisestä kortista helpomman keinon siirtyä toiseen jäsenvaltioon samalla, kun liikkuvuus helpottuu.

On perusteltua, että EU:n sinistä korttia hakevan hakemus voidaan hylätä, jos käy ilmi, että hakemukseen liittyvät asiakirjat on hankittu vilpillisin keinoin, ne on väärennetty tai niitä on muutettu. Turvallisuuden näkökulmasta on hyvä, että hakemus voidaan hylätä myös sillä perusteella, että hakija on uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Lisäksi on hyvä, että EU:n sininen kortti voidaan peruuttaa taikka jättää uusimatta samoista syistä.

Työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskevaa sääntelyä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Hakemus voidaan hylätä mm. sillä perusteella, että työnantajan tarkoituksena on kiertää sääntelyä. On kannatettavaa, että työnantajiin kohdistetut seuraamukset on huomioitu. Tämä vaikeuttaa laittoman työvoiman palkkaamista ja ulkomaalaisen työvoiman hyväksikäyttämistä sekä laittoman maahantulon järjestämistä myös niissä tapauksissa, joissa on haettu EU:n sinistä korttia.

Ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta on itsestään selvää, että EU:n sinisen kortin haltijoita kohdellaan yhdenvertaisesti EU:n sinisen kortin myöntäneen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa tutkintojen, todistusten ja muun ammattipätevyyden tunnustamisessa asiaankuuluvien kansallisten menettelyjen mukaisesti. Suomen turvallisuuden näkökulmasta on kuitenkin hyvä, että direktiivi mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat pitää voimassa kansallisia rajoituksia, jotka koskevat pääsyä sellaiseen työhön, johon kuuluu ainakin satunnainen osallistuminen viranomaistoimintaan ja vastuu valtion yleisen edun turvaamisesta.

Esitetyt lakimuutokset ovat perusteltuja ja edistävät osaavan työvoiman maahanmuuttoa ja houkuttelevat kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä Euroopan Unionin maihin. EU:n sinisen kortin haltijoita ei tyypillisesti ole nähty maahanmuuton kannalta ongelmallisena kohderyhmänä, joten esityksellä ei siten ole nähtävissä suuria vaikutuksia yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen.

Poliisitarkastaja Marjo Tyynelä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 01.03.2024 klo 07:59. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta, HaV@eduskunta.fi

Tiedoksi
Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen
Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisiylitarkastaja Vesa Pihajoki
Poliisitarkastaja Ari Jokinen
Poliisitarkastaja Visa Weckström
Poliisihallitus, Esikunta
Sisäministeriö, poliisiosasto